

SAK har fått en ny platschef på Kabulkontoret. Han har gedigen erfarenhet av Afghanistan och bistånd och har arbetat för organisationen i ledande positioner i flera år. Han har även erfarenhet av arbete i Etiopien, Sri Lanka och Indien. Han är 40 år gammal, trevlig och lirar trummor i ett punkband i Kabul. Han heter **Andreas Stefansson**. Här ger han själv sin syn på var SAK står idag och vart vi är på väg.

Kontinuitet och förändring

Vad är det som motiverar och håller kvar kunniga medarbetare i Svenska Afghanistankommittén? När vi i ledningsgruppen på Kabulkontoret nyligen satt och reflekterade över denna fråga enades vi om att det finns mycket inom organisationen att vara stolta över. Uthålligheten. Att vårt biståndsarbete bygger på ett rättighetsperspektiv, är förankrat hos lokalbefolkningen och utgår från deras behov. Genomslagskraften som vi har tack vare vår storlek och afghanska personal. Avsaknaden av politiska och religiösa motiv. Noll-toleransen mot korruption. Samt, förstås, uppdraget – att vara en förändringsaktör som syftar till att stärka utsatta gruppers rätt till utbildning, hälsovård och delaktighet i samhället. Att vara en förändringsaktör fodrar att vi inte nöjer oss med vad vi uppnått utan ständigt frågar oss själva hur vi bäst fortsätter att vara relevanta. Bidrar vi till bestående förändring för våra målgrupper i Afghanistan? Gör vi de rätta sakerna? Och gör vi dem på rätt sätt? I diskussionen kring dessa frågor framstår fyra områden där jag ser viktiga utmaningar för vårt arbete framöver.

Text: Andreas Stefansson

Det första området gäller SAKs omvandling från att vara en nödhjälpsorganisation till att bli en utvecklingsaktör. Detta innefattar en gradvis omställning från att huvudsakligen ha levererat tjänster på humanitär basis till att alltmer verka för att bygga kompetens och stärka institutioner inom byar, lokala myndigheter och civilsamhället. Ju mer vi iklär oss denna roll, desto viktigare blir det att vi har bra metoder för bymobilisering, att vi vet vad för slags afghanskt civilsamhälle vi vill verka för, att vi utvecklar vårt påverkansarbete och tillhörande informationsverksamhet, samt att vi kan hantera "neutralitetsdilemmat" som kan uppstå när vi arbetar med lokala myndigheter som inte alltid uppfattas som legitima av oppositionsgrupper. Det sistnämnda lär bli en allt

större utmaning i och med den negativa säkerhetstrend vi ser idag. Jag återkommer till den.

Ökad jämställdhet

Det andra området rör resan mot stärkta rättigheter och ökad jämställdhet. Mycket har gjorts genom åren. SAK har varit en starkt bidragande faktor till den förändring som skett på landsbygden vad gäller ett ökat intresse för flickors utbildning, stärkt acceptans för mödrahälsovård samt minskad utstötning av människor med funktionsnedsättning. Men mycket kvarstår att göra. Fortfarande råder strukturer som diskriminerar och marginaliserar. SAK kan bli än bättre på att, parallellt med arbetet för ökad tillgång till utbildning, hälsovård och rehabilitering, verka för förändrade maktförhållanden och atti-

Andreas Stefansson

- Född 1971
- Växte bl a upp på Sri Lanka och i Indien (föräldrar arbetade inom missionsbistånd). I Sverige räknas Oskarström (Halmstad) och Malmö som "hemma".
- Pluggat statsvetenskap och u-landskunskap på Lunds universitet och Frije Universiteit (Amsterdam)
- Arbetat med ledning av biståndsin-satser i Afghanistan, Etiopien, Sri Lanka och Indien.
- Har arbetat med SAK i tre perioder. 2000-03 som utvecklingsarbetare och regionchef. 2006 - feb 2011 som programchef. Sedan maj 2011 platschef
- Aktiv musikanter. Spelar i ett punkrockband i Kabul och är mentor åt flera unga trummisar bland nyskapade afghanska band.

tyder i lokalsamhället. Vår trettioåriga historia gör oss till en unik aktör med omfattande erfarenheter av att verka för social förändring. Vi har en skatt av lärdomar att ösa ur när vi utvecklar vårt arbete. Men vi behöver också tänka nytt och experimentera. Ett exempel är ett sanitetsprojekt där kvinnor nyligen uppmuntrades till att ta över ansvaret för tillverkning av betongplattor för latringolv. Trost att många i början var skeptiska har försöket visat sig inte bara vinna lokal acceptans utan också i reell mening bidra till en stärkt röst och roll för kvinnorna i lokalsamhället. Hand

Andreas Stefansson har tagit över efter Anders Fänge som SAKs platschef i Kabul.

i hand med att verka för ökat inflytande bland våra målgrupper måste vi också se hur vi kan rätta till interna skevheter. Ännu har vi till exempel alltför få kvinnor på beslutsfattande positioner.

Långsiktighet

Det tredje området handlar om resultatorientering. SAK har genom åren byggt upp stora biståndsprogram där mycket tid och möda lagts på aktivitetsplanering. Något som dock halkat efter, och som vi sedan två år tillbaka arbetar på att stärka, är att i planering och rapportering fokusera på de mer långsiktiga resultaten som organisationen strävar mot. I samband med detta försöker vi också etablera mer solida system för uppföljning och utvärdering så att resultat kan mätas. Detta är delvis ett svar på ökade krav från givare, men också en central aspekt av att vi går mot att bli en utvecklingsaktör med viljan att bidra till förändring. Medan vi förr nöjde oss med att uppfylla aktivitetsmål beskrivna i ettåriga arbetsplaner jobbar vi numera för att försöka uppnå utvecklingsresultat beskrivna i en fyraårig strategisk plan.

Säkerheten

Det fjärde området som utmanar, och i allt högre utsträckning kommer att utmana, är säkerhetsläget i landet. Detta kommer potentiellt att kunna ha en stor negativ

inverkan på såväl verksamheten i stort som de ovan beskrivna ambitionerna. För tillfället pågår försök till medling och försoning samtidigt som säkerhetsansvar successivt överlämnas från internationella styrkor till nationella myndigheter, och ännu är det för tidigt att sja om resultaten. Mycket pekar dock på att konflikten kommer att prägla landet i flera år framöver. Genom att ha varit uthållig och fortsatt att arbeta under landets olika krigsperioder har SAK byggt upp en kännedom och anpassningsförmåga som nu blir en styrka för organisationen i den alltmer osäkra miljön. För detta ska vi också rusta oss genom att formulera olika tänkbara scenarier och skissa på "plan B"-alternativ till våra nuvarande verksamhetsplaner.

Kontinuitet och förändring

Svenska Afghanistankommittén har en stabil och välutvecklad grund för fortsatt arbete för att stärka våra målgrupper. Det finns mycket i den grunden som kan, och bör, bibehållas. Samtidigt måste organisationen utvecklas, bland annat inom de ovan beskrivna områdena, med sikte på att fortsätta att vara en relevant aktör i den förändringsprocess vi vill bidra till. För mig personligen är det en stor förmån och intressant utmaning att få verka för den processen, som platschef för SAK i Afghanistan. •